

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Για το Άρθρο «Ρύθμιση θεμάτων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης»

της τροπολογίας του ΥΠΠΕΘ

Στο Σχέδιο Νόμου

«Ρυθμίσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»

Κατόπιν προσκλήσεως του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, για τη συμμετοχή των πολιτών και των φορέων στη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, η οποία ξεκίνησε στις 5 Αυγούστου 2016 στις 14:00 και ολοκληρώθηκε στις 20 Αυγούστου 2016 στις 15:00, δημοσιεύθηκαν επ' αυτής συνολικά **4.889** σχόλια. Συνεπεία της αξιολόγησης των σχολίων οι συντάκτες της τροπολογίας έλαβαν υπ' όψιν τις εποικοδομητικές προτάσεις που εμπεριείχονταν σε αυτά και έχουν ήδη προβεί σε σχετικές τροποποιήσεις επί των διατάξεων της τροπολογίας.

Οι συμμετέχοντες στη διαδικτυακή διαβούλευση ήταν πολίτες και σωματεία εκπαιδευτικών που σχετίζονται με τον τρόπο λειτουργίας της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Η υπό διαβούλευση ρύθμιση αποτελείται από ένα άρθρο το οποίο περιλαμβάνει πέντε (5) παραγράφους. Ο μέγιστος όγκος των υποβληθέντων σχολίων αφορούσε τις παραγράφους 2 και 3, με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα εκπαιδευτικού προσωπικού που υπηρετεί στις δομές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ως εξής:

Παράγραφος 1	8	σχόλια
Παράγραφοι 2 & 3	4.801	σχόλια
Παράγραφος 4	80	σχόλια
Παράγραφος 5	0	σχόλια

Αναλυτικά:

Στην παράγραφο 1, με την οποία ρυθμίζεται μια εκκρεμότητα σχετικά με την ισότιμη συμμετοχή των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ) στη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), υποβλήθηκαν 8 σχόλια. Συγκεκριμένα, τα σχόλια διατυπώθηκαν από την Ένωση Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ειδικής Αγωγής (ΕΝΕΛΕΑ), με τα οποία υποστηρίχθηκε η άποψη ότι η ρύθμιση είναι περιττή, καθόσον στο σύλλογο διδασκόντων μετέχουν ήδη ισότιμα οι εκπαιδευτικοί ΕΑΕ και όλα τα μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού.

Ωστόσο, κρίθηκε ότι συντρέχει λόγος θέσπισης της ρύθμισης λόγω υφιστάμενης ανισότητας κατά την εκπροσώπηση του ΕΕΠ και του ΕΒΠ στο σύλλογο διδασκόντων, όπως αυτό βεβαιώνεται από σχετικό πόρισμα ειδικής ομάδας εργασίας .

Στην παράγραφο 2 αποκαθίσταται η αρχή της ισότητας σχετικά με την στελέχωση των δομών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, εξασφαλίζεται ο ενιαίος χαρακτήρας της δημόσιας εκπαίδευσης, καθορίζονται με σαφήνεια και ομοιομορφία για όλους τους κλάδους πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι όροι και οι προϋποθέσεις, βάσει των οποίων αποδεικνύεται η εξειδίκευση στην ΕΑΕ, καταργούνται διατάξεις που διαχωρίζαν

τους εκπαιδευτικούς, με τη δημιουργία διαφορετικών κλάδων και παρέχεται η δυνατότητα υπηρετήσης σε δομές ΕΑΕ των εκπαιδευτικών των κλάδων ΠΕ60 και ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ σε ισότιμη βάση με τους κλάδους εκπαιδευτικών ΕΑΕ ΠΕ61 και ΠΕ71.

Στην παράγραφο 3 κατοχυρώνεται με σαφήνεια η δυνατότητα μετακίνησης των εκπαιδευτικών με εξειδίκευση στην ΕΑΕ, από δομές της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και το αντίστροφο και παρέχεται η δυνατότητα προσωρινής τοποθέτησης σε θέσεις ΕΑΕ εκπαιδευτικών με εμπειρία ή λιγότερα προσόντα στην ΕΑΕ, τα οποία και καθορίζονται, με αποτέλεσμα να αξιοποιείται με το βέλτιστο τρόπο το υφιστάμενο ανθρώπινο δυναμικό, να εξυπηρετούνται άμεσα οι ανάγκες των μαθητών και να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των δομών ΕΑΕ.

Οι ανωτέρω **παράγραφοι 2 και 3** έτυχαν του μεγίστου ενδιαφέροντος των πολιτών και των φορέων, οι οποίοι και κατέθεσαν, μεταξύ άλλων, **2.025** επιδοκιμαστικά και **2.651** αποδοκιμαστικά σχόλια. Ενδεικτικά των ανωτέρω σχολίων είναι οι ανακοινώσεις φορέων εκπαιδευτικών οι οποίες αναπαράχθηκαν και δημοσιεύθηκαν με μεγάλη συχνότητα ως σχόλια στη δημόσια διαβούλευση.

Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται οι ανακοινώσεις του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής, η οποία αναπαράχθηκε ως σχόλιο 365 φορές, του Συλλόγου Αναπληρωτών Νηπιαγωγών και Δασκάλων με Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές Σπουδές στην ΕΑΕ και στη Σχολική Ψυχολογία, η οποία αναπαράχθηκε ως σχόλιο 451 φορές και αποτελεί μέρος των επιδοκιμαστικών σχολίων των παραγράφων 2 και 3 της τροπολογίας, και του Συλλόγου Αποφοίτων Τμημάτων Ειδικής Αγωγής, η οποία αναπαράχθηκε ως σχόλιο 2.037 φορές και αποτελεί το κύριο μέρος των αποδοκιμαστικών σχολίων των παραγράφων 2 και 3 της τροπολογίας. Παρατίθενται αναλυτικά κείμενα ανακοινώσεων:

Ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Ειδικής Αγωγής, μεταξύ άλλων, αναφέρει :

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής - Π.Ε.Σ.Ε.Α.- θεωρεί ότι οι τροπολογίες για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση που κατέθεσε το Υπουργείο Παιδείας στο Νομοσχέδιο για την «ελληνόγλωσση και διαπολιτισμική εκπαίδευση» κινούνται σε θετική κατεύθυνση και συνάδουν με τη φιλοσοφία της συμπερίληψης για ένα Ενιαίο Σχολείο χωρίς διαχωρισμούς και κατηγοριοποιήσεις των εκπαιδευτικών. Η κατάργηση της παραγράφου 1 του άρθρου 56 του ν. 3966/2011 αποτελεί δικαίωση και αποκατάσταση της συνταγματικής νομιμότητας για τους χιλιάδες εκπαιδευτικούς (ΠΕ 70 και ΠΕ60) που σε μια νύκτα το 2011 είδαν με μια διάταξη (άρθρο 56 του ν. 3966) να διαγράφονται τα επιστημονικά τους προσόντα, η παιδαγωγική τους διαδρομή, η προϋπηρεσία τους, καθώς και η μεγάλη τους προσφορά στις δομές της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Η συγκεκριμένη διάταξη καλλιέργησε σκόπιμα τον έντονο διαχωρισμό και την κατηγοριοποίηση των εκπαιδευτικών με δραματικές και άδικες αλλαγές στις εργασιακές και υπηρεσιακές σχέσεις στο υποσύστημα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ανοίγοντας το δρόμο για αντιδημοκρατικές και αντιεπιστημονικές ρυθμίσεις που είχαν σκοπό την εξυπηρέτηση πελατειακών σχέσεων και την εξαργύρωση συντεχνιακών εκδουλεύσεων. Υιοθετούσε μια στρεβλή διάκριση, στην οποία ο «ειδικός» και ο «γενικός» παιδαγωγός αποτελούν ξεχωριστές οντότητες και κατηγοριοποιούνται σαν να προέρχονται από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους. Επίσης ενισχύοντας το ξεπερασμένο διαχωριστικό ιατρικο-παιδαγωγικό μοντέλο, βρίσκονταν σε αντίθεση με την όποια προσπάθεια εναρμόνισης της φιλοσοφίας του εκπαιδευτικού συστήματος με την πολιτική της ένταξης και των ίσων ευκαιριών (Σύμβαση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία, που επικυρώθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων με το Ν. 4074/2012).

Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Ενιαίας Γενικής Εκπαίδευσης και τώρα είναι η ώρα για την αναγκαία αναμόρφωση σπουδών των

Παιδαγωγικών Τμημάτων με στόχο «τη διαμόρφωση ενός νέου προφίλ του εκπαιδευτικού της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο οποίος θα μπορεί ν' ανιχνεύει και να αντιμετωπίζει παιδαγωγικά όλα τα παιδιά μέσα στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης» (Π.Ο.Ε.Δ./Δ.Ο.Ε., 2003). Σύμφωνα με τη διακήρυξη της Σαλαμάνκα επισημαίνεται στις κυβερνήσεις να διασφαλίσουν, στα πλαίσια μιας δομικής αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος, τα προγράμματα εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, πριν και κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους εξίσου και να προσανατολίζουν τη φροντίδα των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών σε σχολεία για όλους (UNESCO, 1996).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πανελληνίου Επιστημονικού Συλλόγου Ειδικής Αγωγής - Π.Ε.Σ.Ε.Α.- θεωρεί ότι πρέπει να αποσυρθεί το εδάφιο εε της παρ. 4 του άρθ. 21 που αναφέρεται στην τοποθέτηση σε ΣΜΕΑΕ με απόσπαση εκπαιδευτικών με προϋπηρεσία σε προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας. Η Ενισχυτική Διδασκαλία αποτελεί υποστηρικτικό διδακτικό θεσμό όπως ορίζεται από το Π.Δ. 462/91 με διαφορετική φιλοσοφία και διαδικασία από την Ειδική Αγωγή & Εκπαίδευση.

Οι ειδικές νομοθετικές παρεμβάσεις όπου και όταν απαιτούνται, θα πρέπει να αποτελούν μέρος της γενικότερης νομοθετικής παρέμβασης, να εναρμονίζεται με τους γενικούς και ειδικούς στόχους, να συνυφάνεται με τη γενική εκπαιδευτική διαδικασία και κατά κανόνα να υλοποιούνται στους χώρους, στα πλαίσια και τα προγράμματα της γενικής εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό χρειάζεται ένας νέος Ενιαίος Νόμος για την Εκπαίδευση. Με την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση αναπόσπαστο κομμάτι του Δημόσιου Εκπαιδευτικού Συστήματος, που έχει ως βασική σχολική δομή το γενικό σχολείο στη δωδεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Σήμερα η συνεκπαίδευση των μαθητών και μαθητριών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα γενικά σχολεία θεωρείται πλέον, ως η πιο ενδεδειγμένη μορφή εκπαίδευσης, κι αποτελεί πολιτική προτεραιότητα στις περισσότερες χώρες του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας (;). Σκοπός είναι η εξάλειψη του ρατσισμού και των διακρίσεων σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος διασφαλίζοντας έτσι, το θεμελιώδες δικαίωμα κάθε παιδιού στη μάθηση με τη φοίτησή του σε ένα ριζικά μεταρρυθμισμένο γενικό σχολείο, το οποίο θα είναι ένα «Σχολείο για Όλους» που θα κατοχυρώνει τα μορφωτικά δικαιώματα όλων των παιδιών και θα παρέχει, με κάθε δυνατό μέσο, όλα όσα χρειάζονται για την κάλυψη των εκπαιδευτικών τους αναγκών. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η εκπαιδευτική πολιτική να προωθεί την «Παιδαγωγική της Ένταξης», στηρίζοντας ένα σχολείο σε μια κοινωνία για όλους, ένα σχολείο το οποίο πρέπει να αποτελεί εστία καταπολέμησης ρατσιστικών και διαχωριστικών στάσεων, με τη δημιουργία φιλόξενων κοινοτήτων όπου η εκπαίδευση και η σχολική ένταξη των μαθητών και μαθητριών αναπηρία ή όχι να είναι υποχρέωση και έγνοια όλων των δομών του εκπαιδευτικού συστήματος, σε ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Ο Σύλλογος Αναπληρωτών Νηπιαγωγών και Δασκάλων με Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές Σπουδές στην ΕΑΕ και στη Σχολική Ψυχολογία, μεταξύ άλλων, αναφέρει :

Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 2 αποτελούν ουσιαστικότατο και βασικότατο βήμα για την προάσπιση των δικαιωμάτων των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ), καθώς αποτρέπουν την κατεδάφιση ενός σημαντικότερου πυλώνα στήριξης της πορείας προς την ενταξιακή εκπαίδευση, η οποία επιβάλλεται από την ίδια την Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Αναπήρων του ΟΗΕ (Ν.4074/2012).

Σύμφωνα με διεθνή κείμενα, που διευκρινίζουν τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης και παρέχουν βασικές οδηγίες για την εφαρμογή της, η δημιουργία οποιουδήποτε χάσματος μεταξύ ειδικής και γενικής εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στους εκπαιδευτικούς, συνιστά όχι μόνο ένα διαχωρισμό επιστημονικά παρωχημένο αλλά και καταπάτηση των δικαιωμάτων των μαθητών με αναπηρία ή/και ΕΕΑ. Σε όλα αυτά τα κείμενα της UNESCO γίνεται σαφές ότι αποτελεί καταπάτηση των δικαιωμάτων των μαθητών με αναπηρία ή/και

ΕΕΑ η επίκληση των ιδιαίτερων αναγκών τους για τη συντήρηση ξεχωριστών συστημάτων ειδικής και γενικής αγωγής, η ύπαρξη των οποίων προδίδεται από (α) την αυστηρή διάκριση μεταξύ ειδικών και γενικών εκπαιδευτικών, και μάλιστα βάσει της αρχικής τους εκπαίδευσης, (β) τη λειτουργία ξεχωριστών σχολών προετοιμασίας γενικών και ειδικών παιδαγωγών, και (γ) την προώθηση της αντίληψης ότι ο ειδικός παιδαγωγός αποτελεί διαφορετική και πλήρως διακριτή επιστημονική και επαγγελματική οντότητα από τον γενικό παιδαγωγό, καθιστώντας τον τελευταίο αναρμόδιο για την εκπαίδευση όλων των μαθητών.

Στην Ελλάδα δεν υπήρχε ανέκαθεν αυτή η διάκριση. Τα βασικά παιδαγωγικά πτυχία ουδέποτε ήταν πτυχία γενικής εκπαίδευσης και τα παιδαγωγικά τμήματα δεν δημιουργήθηκαν στην βάση μίας τέτοιας διάκρισης. Οι νηπιαγωγοί ΠΕ60 και δάσκαλοι ΠΕ70 διαθέτουν βασικό παιδαγωγικό πτυχίο, τίτλος που τους δίνει την δυνατότητα να διορίζονται ως δάσκαλοι και νηπιαγωγοί σε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία αντίστοιχα (χωρίς καμία διάκριση των σχολείων σε ειδικά και γενικά ή των μαθητών σε μαθητές με αναπηρία/ΕΕΑ και τυπικούς βλ.Π.Δ. 320/1983 και Ν.1566/1085). Όσοι εξ αυτών επέλεξαν να εξειδικευτούν στην εκπαίδευση παιδιών με αναπηρία ή/και ΕΕΑ, ήδη διέθεταν όταν ξεκίνησαν την εξειδίκευσή τους, το βασικό παιδαγωγικό πτυχίο, το οποίο απέκτησαν μετά από παρακολούθηση 4ετούς προγράμματος βασικών παιδαγωγικών σπουδών, των οποίων η εκπαίδευση παιδιών με αναπηρίες ή/και ΕΕΑ αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα και αντικείμενο, εμβαθύνοντας και επεκτείνοντας τις σχετικές γνώσεις και δεξιότητές τους. Και αυτός ήταν ο μόνος έγκυρος τρόπος απόκτησης επαγγελματικών δικαιωμάτων στην ΕΑΕ μέχρι την ψήφιση του νόμου 3699/2008.

Η τοποθέτηση των βασικών παιδαγωγικών σπουδών στον αντίποδα της ειδικής αγωγής, μέσα από τον χαρακτηρισμό τους ως «βασικών σπουδών γενικής αγωγής» δυστυχώς καταδεικνύει σοβαρότατη έλλειψη κατανόησης σχετικά με το τι είναι παιδαγωγική, τί συνιστά ειδική παιδαγωγική, ποιά η σχέση μεταξύ των δύο και έλλειψη ουσιαστικής κατανόησης των βασικών αρχών της φιλοσοφίας της ενταξιακής εκπαίδευσης. Αυτή η παράληψη δυστυχώς καταδεικνύει άγνοια και αντιλήψεις που εξυπηρετούν σκοπιμότητες άσχετες με τα δικαιώματα των μαθητών με αναπηρία ή/και ΕΕΑ.

Δυστυχώς όμως, τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας προωθήθηκε συστηματικά η λήθη σχετικά με την ιστορία της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα, η οποία βέβαια δεν ξεκίνησε με την ίδρυση των πανεπιστημιακών τμημάτων ειδικής αγωγής, και τον έντονο προβληματισμό που συνόδεψε την ίδρυση των τμημάτων αυτών, τα οποία δεν λειτούργησαν αμέσως μετά την ίδρυσή τους, ενώ ήταν γνωστό ότι η ίδρυσή τους αποτελούσε παλινδρόμηση σε, ήδη από τότε θεωρούμενα, παρωχημένα μοντέλα εκπαίδευσης. Παρόλα αυτά τα τμήματα αυτά ιδρύθηκαν και λειτούργησαν ενισχύοντας την απαράδεκτη, από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παιδαγωγικής, αντίληψη ότι αποτελεί αρμοδιότητα «ειδικών επιστημόνων», η «εκπαίδευση ατόμων με εκ «γενετής» ή επίκτητες μόνιμες ή παροδικές σωματικές, αισθητηριακές και ψυχοπνευματικές αναπηρίες ή μαθησιακές δυσκολίες, που δεν τους επιτρέπουν να ακολουθήσουν τον ρυθμό και τον τρόπο της σχολικής εκπαίδευσης των άλλων παιδιών» (πρόκειται για τη διατύπωση του Π.Δ. 177/1993 με το οποίο ιδρύθηκε το Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας), αν και στην ίδια την Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Αναπήρων αναφέρεται ρητώς ότι άτομα με αναπηρία δεν αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα βάσει της αναπηρίας τους (Ν.4074/2012, article 24, παρ. 2a. Persons with disabilities are not excluded from the general education system on the basis of disability).

Είναι σαφές λοιπόν σε τί έγκειται η αποσπασματική νομοθέτηση των προηγούμενων ετών και ποιά είναι τα συντεχνιακά συμφέροντα που αυτή εξυπηρετεί, τα οποία προφανώς και δεν περιορίστηκαν στην επαγγελματική κατοχύρωση των ΠΕ61/71. Όσο για την επίκληση των ιδιαίτερων αναγκών κάποιων παιδιών ως επιχείρημα (α) για την απόλυτη κυριαρχία του βασικού πτυχίου ειδικής αγωγής, (β) για τον χαρακτηρισμό του βασικού παιδαγωγικού

πτυχίου ως πτυχίου γενικής αγωγής, (γ) για την απαξίωση των συμπληρωματικών στο βασικό παιδαγωγικό πτυχίο σπουδών στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή/και ΕΕΑ, (δ) για την διακοπή της κινητικότητας των εκπαιδευτικών σε θέσεις ειδικής και γενικής αγωγής, εν ολίγοις, για την ίδια την ακύρωση του πλαισίου εκπαίδευσης των ειδικών εκπαιδευτικών όπως αυτό περιγράφεται στην Διακήρυξη της Σαλαμάνκα και σε άλλα κείμενα της UNESCO, καταδεικνύει το πόσο πίσω βρίσκεται η χώρα μας σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και υπογραμμίζει το βάρος των ευθυνών που φέρουν για αυτή τη κατάσταση οι αρμόδιοι για τη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής στη χώρα μας.

Η αναγνώριση από τη νυν ηγεσία του υπουργείου παιδείας των αδικαιολόγητων και άδικων αποτελεσμάτων των χειρισμών αυτών και η προώθηση μίας ρύθμιση που επιτέλους θέτει ένα φραγμό στην απόλυτη κυριαρχία της συντεχνιακής λογικής στον χώρο της ΕΑΕ αποτελούν κινήσεις αξιέπαινες.

Τέλος στην παρ.2 περ. αα) και ββ) θα πρέπει να συμπληρωθεί ο όρος μεταπτυχιακά /διδακτορικά στην σχολική ψυχολογία. Η προσθήκη της εξειδίκευσης στην σχολική ψυχολογία, η οποία ανέκαθεν αναγνωρίζονταν ως προσόν εξειδίκευσης στην εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία ή/και ΕΕΑ, επιβάλλεται από το ίδιο το αντικείμενο της, που είναι η μελέτη και αξιολόγηση των διαδικασιών και των παραγόντων που επηρεάζουν την μάθηση, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή παρεμβάσεων που στοχεύουν στην ενίσχυση της μάθησης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και η δημιουργία και διασφάλιση των συνθηκών για την αποτελεσματικότερη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο Σύλλογος Αποφοίτων Τμημάτων Ειδικής Αγωγής αναφέρει :

Άμεση απόσυρση της τροπολογίας που συνθλίβει μαθητές με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και εκπαιδευτικούς ΕΑΕ ΠΕ61 και ΠΕ71. Η αποσπασματικότητα νομοθετικών διατάξεων, χωρίς τη διεξαγωγή ενός εθνικού διαλόγου για μια ολοκληρωμένη νομοθετική πρόταση με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δεν συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της εκπαίδευσης, Γενικής και Ειδικής.

Στην αιτιολογική έκθεση του παρόντος σ/ν, μπορεί κανείς να εντοπίσει τις εξής αντιφάσεις:

1) Οι ΠΕ60 και ΠΕ70 από τη μια «στελεχώνουν εξ αρχής και συνεχίζουν να στελεχώνουν και να στηρίζουν τις δομές ΕΑΕ...» , ενώ από την άλλη παρουσιάζονται ως θύματα μιας άνιση μεταχείρισης, αφού «οι καταργούμενες διατάξεις τους στερούσαν ολικώς τη δυνατότητα υπηρετήσεως σε δομές ΕΑΕ». Πώς γίνεται αυτός που στερήθηκε τη δυνατότητα υπηρετήσεως σε κάποια δομή να συνεχίζει να τη στελεχώνει και να τη στηρίζει, είτε ως μόνιμος είτε ως αναπληρωτής; 2) Αφού «Με την κατάργηση αυτών των διατάξεων αποκαθίσταται η νομιμότητα κατοχής οργανικών θέσεων στην ΕΑΕ των κλάδων ΠΕ60 και ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ» και επομένως αμφισβητείται η ίδια η «νομιμότητα» προηγούμενου νόμου (Ν. 3966/2011), πώς γίνεται όχι μόνο να μην έχει χαθεί ούτε μία οργανική θέση εκπαιδευτικού ΠΕ70 και ΠΕ60 στην ΕΑΕ έως σήμερα αλλά και να μην έχει μονιμοποιηθεί στο ΥΠΠΕΘ ούτε ένας ΠΕ71 ή ΠΕ61; 3) Το ότι «επανερχεται η κανονικότητα στις υπηρεσιακές μεταβολές οι οποίες εξακολουθούσαν να πραγματοποιούνται παρά την κατάργηση των κλάδων αυτών στις δομές ΕΑΕ» εμπεριέχει από μόνο του την τραγική αλήθεια της μη εφαρμογής των νόμων στη χώρα μας. Αλλά αφού οι νόμοι δεν εφαρμόζονται, ποιος ο λόγος να συνταχθεί ένας νέος που επαναφέρει κάτι που δεν σταμάτησε να ισχύει ποτέ, όπως η αδιαλείπτως εφαρμοζόμενη «κανονικότητα» στις υπηρεσιακές μεταβολές; Μήπως για να συμπεριληφθούν κάποια επιπλέον προσόντα (όπως σεμινάρια αδιευκρίνιστης διάρκειας και εμπειρία στην ενισχυτική διδασκαλία) ή για να συμπληρωθεί το εδάφιο της μη απαιτούμενης κατοχής ειδικών προσόντων για την απόσπασση των μόνιμων εκπαιδευτικών στην ΕΑΕ; 4) Άκρως αντιφατική και αβάσιμη είναι για πολλούς λόγους και η άποψη πως η έως τώρα μεταχείριση των ΠΕ70 και ΠΕ60 στην ΕΑΕ υπήρξε άδικη και άνιση σε σύγκριση -προφανώς- με τους ΠΕ61 και ΠΕ71.

Αν λοιπόν συγκρίνουμε τους δύο κλάδους, θα διαπιστώσουμε πως εδώ και 15 ολόκληρα χρόνια ισχύουν τα εξής: α) Διαγωνισμοί ΑΣΕΠ έχουν διενεργηθεί για εκπαιδευτικούς όλων των κλάδων εκτός των ΠΕ61 και ΠΕ71. β) Έχουν μονιμοποιηθεί στην εκπαίδευση χιλιάδες νέοι εκπαιδευτικοί, με ή χωρίς εξειδίκευση στον κλάδο τους ή στην ΕΑΕ, αλλά ούτε ένας ΠΕ71 ή ΠΕ61. γ) Δεν υπάρχει ούτε ένας δάσκαλος ΠΕ70 που να έχει υπηρετήσει 15 έτη αποκλειστικά ως αναπληρωτής και να μην του έχει δοθεί η δυνατότητα μόνιμου διορισμού, αφού εκατοντάδες δάσκαλοι ΠΕ70 μονιμοποιήθηκαν ακόμη και χωρίς επιτυχία ΑΣΕΠ μέσα στα προηγούμενα δεκαπέντε χρόνια. δ) Ο Ν. 3966/2011 έδωσε τις οργανικές θέσεις ΕΑΕ της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε εκείνους που έχουν βασικό τίτλο σπουδών Δασκάλου ή Νηπιαγωγού Ειδικής Αγωγής (ΠΕ71 και ΠΕ61), όπως ακριβώς συμβαίνει δηλαδή με όλους τους κλάδους της εκπαίδευσης, από τους πτυχιούχους των οποίων δεν απαιτούνταν ποτέ η κατοχή επιπλέον προσόντων -πέραν του βασικού πτυχίου- για την κατάληψη θέσης στον κλάδο τους ή τη συμμετοχή σε γραπτό διαγωνισμό ΑΣΕΠ. Οι θέσεις μετονομάστηκαν σε ΠΕ71 και ΠΕ61, αλλά α) ποτέ έως σήμερα δεν υπήρξε μονιμοποίηση των εν λόγω κλάδων στο Υπουργείο Παιδείας και β) ποτέ δεν χάθηκε ούτε μία οργανική θέση ΕΑΕ από τους ήδη υπηρετούντες μόνιμους δασκάλους και νηπιαγωγούς ειδικής αγωγής. ε) Με το παρόν νομοσχέδιο το ΥΠΠΕΘ ισχυρίζεται πως κατανέμει δικαιότερα τις οργανικές θέσεις ΕΑΕ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, από τη μια δίνοντας στους ΠΕ70 και ΠΕ60 απεριόριστες δυνατότητες οργανικότητας, κινητικότητας και ευελιξίας μεταξύ ειδικής και γενικής αγωγής και από την άλλη αφαιρώντας το βασικό δικαίωμα των ΠΕ71 και ΠΕ61 να καταλαμβάνουν οργανικές θέσεις στον κλάδο που έχουν αποκλειστικά και εξαρχής σπουδάσει. Στο πλαίσιο του ενιαίου συστήματος προσλήψεων, της ισότιμης μεταχείρισης και της προώθησης της συνεκπαίδευσης διερωτόμαστε λοιπόν: Εκπαιδευτικοί ΠΕ71 και ΠΕ61 με συμμετοχή σε «προγράμματα επιμόρφωσης και εξειδίκευσης» (άρθρο 21, Διορισμοί εκπαιδευτικών ΕΑΕ – υπηρεσιακές μεταβολές, παράγραφος 4γ) θα αξιοποιούνταν αντίστοιχα για τη στελέχωση δομών Γενικής Εκπαίδευσης από το ΥΠΠΕΘ ελλείψει εκπαιδευτικών ΠΕ60 και ΠΕ70; Ας ελπίσουμε ότι θα επικρατήσει η κοινή λογική και ας αντιληφθούμε επιτέλους ποιος πραγματικά αδικήθηκε στον χώρο της ΕΑΕ όλα τα προηγούμενα χρόνια και για ποιον επιδιώκεται μια νέα άνιση μεταχείριση ακόμη και σήμερα.

Εκ των ανωτέρω τοποθετήσεων προκύπτει ότι τα επιδοκιμαστικά σχόλια συνοψίζονται στην εξασφάλιση του ενιαίου χαρακτήρα της δημόσιας εκπαίδευσης, στη προώθηση των αρχών της συνεκπαίδευσης, στην κατάργηση της κατηγοριοποίησης των εκπαιδευτικών και στην υιοθέτηση βημάτων που οδηγούν σε ένα αυριανό συμπεριληπτικό σχολείο, σε ένα «Σχολείο για Όλους». Τα αποδοκιμαστικά σχόλια συνοψίζονται αφενός στην ισότιμη αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ΕΑΕ αποφοίτων των Τμημάτων Ειδικής Αγωγής ΠΕ61 και ΠΕ71 με τους αποφοίτους των Παιδαγωγικών Τμημάτων ΠΕ60 και ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ, με βασικό επιχείρημα το μεγαλύτερο χρονικό εύρος σπουδών που έχουν οι πρώτοι και αφετέρου στην παρεχόμενη δυνατότητα προσωρινής τοποθέτησης σε θέσεις ΕΑΕ εκπαιδευτικών με λιγότερα προσόντα στην ΕΑΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εποικοδομητικές προτάσεις που εμπεριέχονται στα ανωτέρω καθώς και σε άλλα σχόλια οι συντάκτες έχουν ήδη προβεί σε σχετικές τροποποιήσεις επί των διατάξεων της τροπολογίας. Συγκεκριμένα :

Στην περίπτωση β' της παραγράφου 2, αντικαταστάθηκε η φράση «με βασικές σπουδές σε Πανεπιστήμια» από τη φράση «με βασικές σπουδές σε Α.Ε.Ι.», προκειμένου να συμπεριλαμβάνονται οι πτυχιούχοι όλων των κλάδων των εκπαιδευτικών και προστέθηκε η φράση «ή στη Σχολική Ψυχολογία» ως προσόν απόδειξης της εξειδίκευσης στην ΕΑΕ, καθότι ανέκαθεν αναγνωριζόταν ως προσόν εξειδίκευσης στην εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στην υποπερίπτωση εε΄ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 2, αντικαταστάθηκε η φράση «Ειδικά για τον κλάδο ΠΕ11, επιπροσθέτως των ανωτέρω» από τη φράση «Ειδικά για τον κλάδο ΠΕ11, πέραν των ανωτέρω, η εξειδίκευση στην ΕΑΕ αποδεικνύεται επιπροσθέτως» με σκοπό την καλύτερη διατύπωση της πρόθεσης του νομοθέτη να διευρύνει τη δυνατότητα απόδειξης της εξειδίκευσης στην ΕΑΕ για τον κλάδο ΠΕ11.

Στην παράγραφο 3 διαγράφηκε η περίπτωση «εε) Έχουν προϋπηρεσία σε προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας» ως προϋπόθεση για την κάλυψη προσωρινών εκπαιδευτικών αναγκών όταν δεν καλύπτονται τα κενά με μετάθεση ή διορισμό σε ΣΜΕΑΕ, Τμήματα Ένταξης, προγράμματα παράλληλης στήριξης, πρώιμης παρέμβασης και παροχής διδασκαλίας στο σπίτι», καθότι η ενισχυτική διδασκαλία αποτελεί υποστηρικτικό διδακτικό θεσμό με διαφορετικό περιεχόμενο και διαδικασία από την ΕΑΕ.

Η παράγραφος 4 περιλαμβάνει 2 υποπαραγράφους. Στην πρώτη μεταβάλλεται το σύστημα της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης με την ενοποίηση των υφιστάμενων τύπων σχολικών μονάδων παροχής της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης σε ένα νέο τύπο σχολείου, το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο, το οποίο περιλαμβάνει 4 χρόνια Γυμνάσιο, με το πρόγραμμα του γενικού Γυμνασίου εμπλουτισμένο με δραστηριότητες Προεπαγγελματικής Ετοιμότητας και 4 χρόνια Λύκειο, με το πρόγραμμα του Εσπερινού Επαγγελματικού Λυκείου. Στη δεύτερη υποπαραγραφο τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Κ.) μετονομάζονται σε Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.ΕΚ.) και ανανεώνεται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας με στόχο τη θεραπεία χρόνιων δυσλειτουργιών. Οι ρυθμίσεις εκσυγχρονίζουν το πλαίσιο της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και τερματίζουν το φαινόμενο της άκαιρης και παιδαγωγικά ανεπίτρεπτης πρόωρης εξειδίκευσης των μαθητών.

Επί της παραγράφου 4 κατατέθηκαν συνολικά **80 σχόλια**, εκ των οποίων τα 47 αφορούν σε παρατηρήσεις σχετικά με τη μείωση του αριθμού των μαθητών στα τμήματα ή τον απαιτούμενο αριθμό μαθητών για τη δημιουργία τμημάτων ειδικοτήτων σε νησιωτικές περιοχές. Σε 5 σχόλια διατυπώνονται προτάσεις σχετικά με τη μεταβατική περίοδο λειτουργίας για το σχολικό έτος 2016-17 ώστε να διαφυλαχτούν τα δικαιώματα των μαθητών που ήδη φοιτούν στις υπάρχουσες δομές ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σε 17 σχόλια διατυπώνεται διαφωνία με την προωθούμενη ρύθμιση της προσαρμογής του προγράμματος του Γυμνασίου του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου-Λυκείου με αυτό του γενικού Γυμνασίου εμπλουτισμένο με προεπαγγελματικές δραστηριότητες και υποστηρίζεται η άποψη της διατήρησης της πρώιμης εξειδίκευσης, γιατί μέσω των εργαστηριακών και πρακτικών μαθημάτων οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες και ταλέντα, λειτουργούν με ομαδικότητα και συνεργαζόμενοι αποκτούν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση έχοντας ως επιπλέον κίνητρο το επάγγελμα που έχουν διαλέξει. Σε 28 σχόλια, τα οποία αποτελούν αναπαραγωγή της ανακοίνωσης της Ένωσης Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Ειδικής Αγωγής (ΕΝΕΛΕΑ), διατυπώνεται σύμφωνη γνώμη για τη ρύθμιση σχετικά με τη δυνατότητα υλοποίησης της πρακτικής άσκησης των μαθητών των Ε.Ε.Ε.ΕΚ., η οποία σύμφωνα με την τροπολογία δύναται να υλοποιείται και στα εργαστήρια των Ε.Ε.Ε.ΕΚ. καθώς και για την αλλαγή που επέφερε η τροπολογία σχετικά με τη διάρκεια φοίτησης των μαθητών στα Ε.Ε.Ε.ΕΚ., σύμφωνα με την οποία τα έξι έτη αντικαθίστανται με έξι τάξεις. Ακόμα, στην ίδια ανακοίνωση διατυπώνονται αρνητικά σχόλια όπως η έλλειψη αντιστοίχιση του απολυτηρίου που παρέχουν τα Ε.Ε.Ε.ΕΚ., με αποτέλεσμα να παραμένουν αδιαβάθμητα, η έλλειψη αναφοράς στα όρια των απουσιών στα σχολεία, όπως αυτά είχαν προβλεφτεί στο

άρθρο 28 του ν.4186/2013 και η πρόβλεψη της υλοποίησης Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές, αφού σύμφωνα με την ανακοίνωση αυτό δεν συμβαδίζει με την μελλοντική ύπαρξη αναλυτικών προγραμμάτων. Τέλος, ο Σύλλογος Αποφοίτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με κατεύθυνση «Εκπαίδευση Ενηλίκων» ΠΕ72 πρότεινε την τροποποίηση της ανάθεσης μαθημάτων των Ε.Ε.Ε.ΕΚ. ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των αποφοίτων της συγκεκριμένης ειδικότητας και σε άλλες δομές και να αρθεί η αδικία σε βάρος εξειδικευμένων επιστημόνων που μένουν πολλά χρόνια αναξιοποίητοι.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εποικοδομητικές προτάσεις που εμπεριέχονταν στα ανωτέρω σχόλια οι συντάκτες έχουν ήδη προβεί σε σχετικές τροποποιήσεις επί των διατάξεων της τροπολογίας. Συγκεκριμένα :

Στην υποπερίπτωση ββ' της παρ. 4, η οποία αφορά τα Ε.Ε.Ε.ΕΚ., καθορίστηκε μικρότερος αριθμός μαθητών ανά τμήμα και συγκεκριμένα «κατ' ελάχιστον 4 έως κατ' ανώτατο όριο 7 μαθητές» από «κατ' ελάχιστον 5 έως κατ' ανώτατο όριο 8 μαθητές» που προβλεπόταν αρχικά στην τροπολογία. Επίσης, προστέθηκαν το ανώτατο όριο ηλικίας εγγραφής μαθητών στα Ε.Ε.Ε.ΕΚ., το οποίο καθορίστηκε στο 16^ο έτος και η πρόβλεψη περί μη υπολογισμού του αριθμού των απουσιών προκειμένου για το χαρακτηρισμό της φοίτησης των μαθητών από το Σύλλογο Διδασκόντων.

Στην παράγραφο 5 που προβλέπονται οι απαιτούμενες μεταβατικές διατάξεις για την υλοποίηση του νέου συστήματος ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, δεν διατυπώθηκαν σχόλια.